

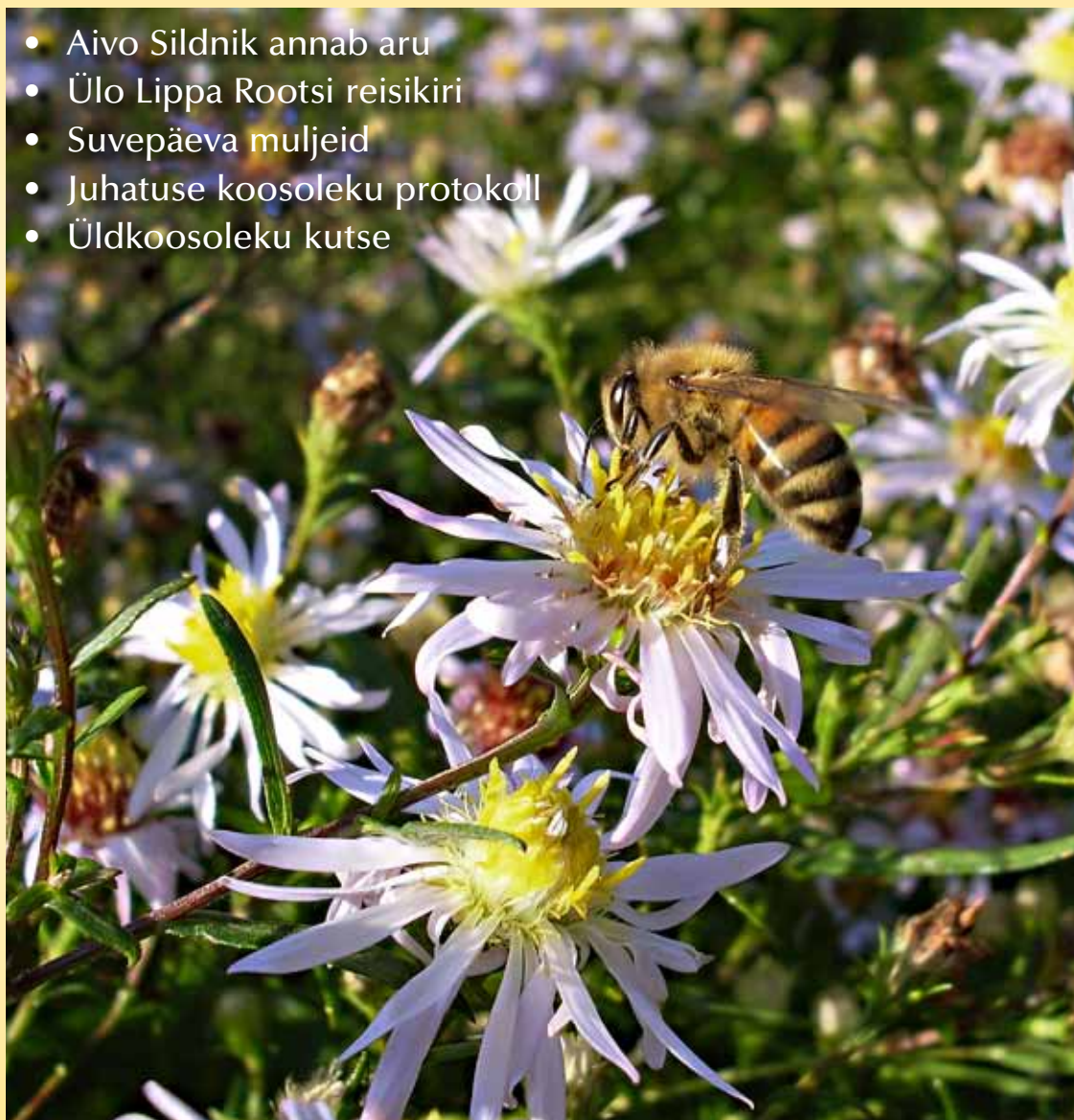
MESINIK

MESINDUSE INFOLEHT

nr 4 (84), august 2014

 EML
EESTI MESINIKE LIIT

- Aivo Sildnik annab aru
- Ülo Lippa Rootsi reisikiri
- Suvepäeva muljeid
- Juhatuse koosoleku protokoll
- Üldkoosoleku kutse

Trükise väljaandmist toetab Euroopa Liit Eesti Mesindusprogrammi raames

ESIMEHE VEERG

Aleksander Kilk. Foto: Urmas Mikk.

Mesinike ja mesilaste jaoks on kevad ja suvi 2014 kulgenud nagu ameerika mägedel – hooga üles ja tagasi alla, et taas kurvi võttes üles söösta. Aprilli lõpp ja maikuu olid mesilaspede arenguks vägagi soodsad ning tarud said silmini mesilasi täis. See andis mesinikele juunis algavaks peakorjeks suuri lootusi. Kuid külm ja korjevae-ne juuni võttis mesilastelt töö ja pani mesilaspered massiliselt sülelema. Ehk nagu ütles üks kogenud mesinik: sülemite järele puu otsa ronides kasvavad mesinikele tugevad sõrme- ja varbaküüned. Tulemus: meesaaki näitav tarukaal ja mesiniku meeoleolu vajasid kurvvalt longu.

Kui juuli alguses saabus Eestisse lausa aafrika leitsak (õnneks mitte seakatk), siis mesilastele see meeldis ja nad said taas lennuhoo ning meekorje innu üles. Tugevad mesilaspered suutsid paari-kolme nädalaga koguda kenakese meesaagi seal, kus liigne kuivus meetaimi ei närvutanud. Kuivaõrnadel pindadel oli õites nektarit napilt ja mesilaste saak jäi kesiseks. Ka paljude mesinike pooltühjaks sülemlenud tarudesse kogunes vaid üpris tagasihoidlik meesaak.

Enamik mesinikest on praeguseks kärgede vurrimisega lõpule jõudnud ja võib mee-

pütte üle lugedes mesindusaastale esmase hinnangu anda. Eelmise aastaga võrreldes on meesaak tagasihoidlikum. Seda sõnumit on ka ajakirjandus levitanud ja ostjate reaeringut on tunda mee turuhinna väikese tõusu järgi. Siiski peaks eesti mett olema tänava kogutud piisavalt palju, et seda jätkuks müüa-süüa kevadeni ja uue saagini. See annab lootust, et kõik eesti mee eelistajad saavad oma, ega pea sirutama kätt importmee purgi järele.

Paljude mesinike jaoks on olulised mee turustamise probleemid, meeturg ja selle olukord. Nagu uuringud näitavad, ostetakse Eestis umbes 70% mett otse mesinikult või eelistatakse kindla mesiniku mett. See väljendab ostjate soovi, et mesi oleks usaldusväärset tootjalt ja hea kvaliteediga. Ostja saab esmase kohtumise, otse silmside ja lühema või pikema vestluse kaudu mesinikuga kindlustunde ostetava mee kvaliteedi suhtes. Iga järgmise ostuga tugevneb see tunne veendumuseks, ja nii saab mesinik endale lojaalse püsikliendi.

Just selliste püsiklientide võrgustikule saabki väiksem või keskmise suurusega tootmesila oma meemüügi strateegia põhiosa üles ehitada. Hea suhtlemisoskus ja ostjale mee teemadel tarkusetarude puistamine ning rohketele küsimustele sujuv vastamine on usaldusliku suhte loomisel mesinikule kindlasti abiks. Seega peab mesinik ka ennast mee omaduste ja kasutamise võimaluste osas sügavuti harima, et meehuviliste ees mitte jääda.

Püsikliente peab hoidma ja

neile lugupidavat tähelepanu pühendama. Ja selle kõige juures on esmatähtis pakutava mee püsivalt kõrge kvaliteet, sealhulgas ka mee ja pakendi välimus. Kui ostja pettub ostetud mee osas, siis häda mesinikule – kaotad kliendi, kes lisaks pahatihti ei hoi oma pettumust vaid enda teada... Kliendi tagasi võita ja oma mee mainet taastada on juba üsna vaevaline töö.

Mesinduses ja mesilas on asju, mis sõltuvad ainult mesinikust endast. Teatud vajadusi saavad mesinikud lahendada üheskoos või organisatsiooni kaudu, nagu näiteks Mesinik-lehes, mis ilmub EMLi ja Mesindusprogrammi väljaandel. Kuid on mesindust mõjutavaid asjaolusid või valdkondi, mida saab korraldada vaid riigi tasemel. Siit küsimus: kas Eestis on riiklik mesinduspoliitika või vähemalt selgelt väljenduv riiklik huvi mesinduse hea käekäigu ja arengu vastu? Küll tahaks anda jah-vastust, aga kahjuks peab ebamääraselt õlgu kehitama. Toimib küll Euroopa Liidu poolt kaasrahastatav Mesindusprogramm, mis toetab teatud arendustegevusi ja mesinike teavitamist. Kuid puudub Eesti mesinduse riiklik arengukava, mis paneks paika konkreetse strateegia, kuidas ja kuhu peaks meie mesindus edasi kulgema.

EML on koostamas oma organisatsiooni 2015.-2020. aasta arengukava, et oma liikmekonna mesinike huve veelgi paremini teenida ja püstitatud eesmäärke saavutada.

EMLi üks põhilisi soovide on saada mesinike ja mesilaste jaoks võimalikult soodsaid tingimusi. See on saavutatav vaid

siis, kui mesindust ümbritsev taustsüsteem ehk riiklik tasand seda võimaldab. Seega tuleb EMLil kõrvuti oma arengukava koostada ka projekt, milles oleksid välja toodud Eesti mesinduse arengukava põhi-

lised suunad. Koostöös ministeeriumiga seda täiendatakse, ja viimistletakse dokumendiks, mis lõpuks kinnitatakse Eesti mesinduse riikliku pikaajalise arengukavana. Ootame kõigi mesinike ettepanekuid ja osa-

lemist nii EMLi arengukava kui ka Eesti mesinduse arengustrateegia koostamisel. Mis ise ja enda kasuks tehtud, see on hästi tehtud!

Aleksander Kilk

EMLI TEGEVJUHT TEAVITAB

Meeletult kuum suvi on läbi. Õnneks! Üle pika aja tõden seda rõõmuga, kuigi olen ise väga soojalembeline. Aga see suvi oli lihtsalt liig mis liig. Kohati tundus, et ka mõtlemisvõime on suurest palavusest "kokku kleepunud". Aga mesinikud vist armastavad kuuma ilma rohkem, ja ma loodan, et nad kogusid teile tarudesse ka korraliku meesaagi.

Mis siis on ära tehtud organisatsiooni igapäevases töös ja väljaspool mesilaid? Sel korral toon esimeste märksõnadena ära koolitusreisid. Meeldiva mälestusena on seljataha jäänud 10-päevane reis Norrasse ja siirad kohtumishetked leedu mesinikega nende suurejoonelisel meefestivalil. Kuna piiratud leheruumi tõttu on selles lehes kajastamisel alles maikuine õppe- reis Rootsimaale, siis Norra reisi kokkuvõtet veel ei leia. Etteruttavalt võin öelda, et tagasiside-lehtedelt lugesime vaid häid ja väga häid kommentaare, välja arvatud ühelt perelt (2 nais-terahvast). Aga väga harva leidub olukordi, kus kõik alati kõigile meeldiks. Ja reiside korraldamise ajal olen tähele pannud, et virisevad (norivad piasjades

kallal) just need, kellel endal on kas vähe reisikogemust või kes tahavadki teiste tegemisi vaid negatiivses valguses näha. Tore on aga tõdeda, et üldjuhul on EMLi "reisilised" väga tolerant- sed, koostöövalmid ja üksteise suhtes hoolivad. Jah tõesti, välja on kujunenud tuumik, kes käib meiega võimaluse korral aasta jooksul rohkem kui ühel reisi- sil. Aga kas seda saab pahaks panna, kui inimesed investeerivad oma teadmiste ja meeldivate emotsioonide kogemistesse,

Meie delegatsioon Leedus. Foto: Urmas Mikk.

mida nad järelkult on nendelt reisidelt saanud. Kellele ei meeldi, see saab valida teiste reiskorraldajate korraldatud reise, ja valikuvõimalus ei ole õnneks kellelegi piiratud.

Kui Norras käisime ligikaudu 40-inimeselise grupiga, siis Leetu minekuks oli meil tellitud 25-kohaline mugav buss. Sinna läksime juba 3. aastat järjest,

lisaks ka mõned eelnevad käimised. Eks seetõttu tunduvadki eestlased seal mesindusfestivalil juba oma inimestena, ja rongkäigus läbi kohaliku linna minnes hüüti leedulaste poolt palju tervitusi ka meile. Kuna septembrikuus toimub ka traditsiooniline Karksi meefestival, kajastame mõlema festivali meenutusi septembrilehes. Etteruttavalt võin öelda, et Leedus oli sealset korraldust uudistamas ka Karksi meefestivali hing ja perenaine Leili Nael.

Ja septembri lõpus asume jälle teele – sel korral siis Poolamaa poole. See õppereis on kavandatud just algajale mesinikule ja mee tarbijale, kuid loomulikult on teretulnud ka staažikamad. Juba seetõttu, et siis on alustajate kõrval inimesed, kellelt nõu küsida ja arutleda. Väga oluline osa sellistel kooskäimistel ongi omavaheline suhtlemine. Poola reisi programm on koostatud lähtudes soovijate ettepanekust – pole vaja palju tarusid vaadata, sest mille poolest nad ikka nii väga eesti omadest erinevad. Pigem suhtleme omavahel, vahetame kogemusi, kuulame koolitajat ja puhkame omasuguste seltsis. Ja koolitajaks sellel

reisil on tuntud mesinik Maire Valtin, kelle oskuses oma teadmisi jagada ei kahtle küll keegi. Pealegi on Maire mesindusala teadmistepagas väga suur, sest ta on seda tööd praktikas teinud 20 aastat. Kuidas alustas, milliste muredega on ta silmitsi seisnud ja milliseid lahendusi leidnud, seda kuulevad osalejad lisaks tema õpetussõnadele. Täpsemat reisikava saab lugeda meie kodulehelt www.mesinikeliit.ee. Reisile registreerumine kestab kuni 15. septembrini.

Ja ka Eestimaal liikumisi ei saa ära unustada. Sel aastal toimus EMLi II suvepäev ju peamiselt bussirastel ring sõiduna Muhu- ja Saaremaal. Need olid kaks meelde jäävat päeva, ja ma kohe pidin neist kirjutama eraldi jutukese, mida saate huvi korral siit saamast "Mesinikus" lugeda.

Juhatus liikmed leidsid võimaluse oma suviste tegemiste korral jälle koosolekule koguneda. Kuigi eelmine koosolek oli alles 18. juunil, otsustati

järgmine siiski varem plaanitust varasemaks tuua, sest päevakorda oli tekkinud mitmeidki küsimusi, mis vajasis otsustamist. Seetõttu koguneski juhatus teiseks aruteluks 22. augustil. Hetkel oma veergu kirjutades ei tea ma, kas "Mesinikus" jääb ruumi kogu protokollil avaldamiseks või tuleb siia vaid lühikokkuvõtte. Viimasel juhul saate kogu protokollil lugeda meie veebilehelt liikmetele mõeldud osas. Küsimuste puhul võite alati pöörduda kas minu või konkreetset mõne juhatus liikme poole. Kui soovite, et teile murettekitav küsimus oleks võetud järgmise koosoleku päevakorda, siis palun teavitage sellest aegsasti.

Loodan, et varsti kohtuvad EMLi liikmed jälle ka omavahel, sest tulemas on traditsioonilised Mesinike sügispäevad. Tähelepanu! Sel korral toimuvad need varem – juba 1.–2. novembril ja ikka Jänedal. Traditsiooniliselt toimub seegi

kord Aasta Mesiniku valimine, mida korraldab auhinna väljapanijana Eesti Mesinike Liit. Mõelge hästi läbi, kes väärisk sellist tunnustamist, ja esitage see kandidaat hiljemalt 15. oktoobriks. Kohapeal kandiidaate esitada ei saa.

Uudne on ka EMLi üldkoosoleku läbiviimine. Kui varem oli see sügispäevadel kõigi osalejate osavõtul, siis sel korral vaid EMLi liikmetele. Jääb ära saalis olev segadus, et mõni mitteliige kipub hääletama ainult EMLi puudutavaid otsuseid või väga kriitiliselt sõna võtma tegemistes, mis teda ennast otseselt üldse ei puuduta.

NB! Lugege eraldi teadet nii Aasta Mesiniku kandidaadi ülesseadmise kui üldkoosoleku kohta.

Ilusat varsti saabuvat sügist ja kohtumiseni Jänedal!

Marianne Rosenfeld
EMLi tegevjuht
www.mesinikeliit.ee

EESTI MESINIKE LIIDU (EML) JUHATUSE KOOSOLEKU PROTOKOLLI NR.10 KOKKUVÕTE

Protokollil täistekst www.mesinikeliit.ee liikmetele mõeldud alajaotuses

Toimumise aeg: reede, 22. august 2014

Toimumise koht: Tallinn, J. Vilmsi 53g, EMLi kontor

Osalejad: EMLi juhatuses esimees Aleksander Kilk; EMLi juhatus liikmed Anna Aunap, Aivo Sildnik, Andres Tamla (alates kl. 17.45) Astrid Oolberg, Ain Seeder (skaibi vahendusel); revisjonikomisjoni liige Ülo Lippa ja tegevjuht Marianne Rosenfeld. Puudus etteteatutult juhatus liikme Lauri Kallaste

1. Informatsioon EML tegevustest, sündmustest ja rahavoogudest 2014.a. II kvartalis ning kokkuvõtlikult 2014.a. I poolaastal.

Tegevjuht Marianne Rosenfeld andis kiirülevaate ja teavitas, et kulu- ja tululiikide arvestus on

endiselt olemas eraldi programmis, millega EMLi liikmed saavad huvi korral tutvuda kontoris. Selle punkti ettekanne on paberikandjal lisatud protokollil lisana. Kogu ette kantud info võeti teadmiseks ja lisaküsimusi ei esitatud.

2. Informatsioon EMLi liikmekonna liikumistest, liikmemaksudest ja uutest liikmetest seisuga 15. august 2014.a.

Tegevjuht Marianne Rosenfeld andis ülevaate liikmemaksude laekumisest ja nentis fakti, et olemata pidevatest meelde-

tuletustest, on hetkel palju liikmemaksuvõlgnevusi. Kokku on 2014. aasta eest liikmemaks laekunud 13 530,74 eurot (sh. sponsorlus). Liikmemaksude laekumisest tuleb katta tegevjuhi töötasu koos riigimaksudega, 20% kontori ülalpidamiskuludest (rent, kommunaalteenused), telefon + internetiühendus), "Mesinik" suvise erinumbri väljaandmine, kalendri koostamine ja trükk, mesindusprogrammi finantseerimise kulud (pangateenused ja laenuintressid) jm. üldtegevus. Ainult liikmemaksudest sellest ei piisa. Kõik muud tegevused, mida EML on ette võtnud, et katta liikmemaksude mittelaekumisest tulenevat miinust, on olnud kasumlikud, kuid hetkeseisuga võib juhtuda, et aasta lõppedes ei ole üldtulem ehk majanduslikud näitajad 100% positiivsed.

Vastu võetud otsus: Järgmiseks juhatus koosolekuks valmistada ette 2015. aasta liikmemaksu otsuse projekt ja esitada see 1. novembril üldkoosolekul kinnitamiseks. Projekti ettevalmistamise eest vastutab juhatus liikme Ain Seeder.

3. EML sügis-üldkoosoleku korraldamisest, päevakavast ja ettevalmistustest ning ülesannete jaotamisest üldkoosoleku ja sügispäeva ettevalmistamisel.

Arutelu toimumiskoha ja tehnilise ülesehituse üle. Samuti Aasta Mesiniku valimisest ja muudest organisatsioonilistest tegevusest.

Vastu võetud otsus: Kutse koosolekule avaldatakse augustikuu "Mesinikus".

Vastuvõetud otsus: Korraldada

EMLi üldkoosolek 1. novembril Jänedal Maamajanduse Infokeskuse suures saalis kell 10.00-12.00. Osaleda saavad vaid EMLi liikmed või viimaselt volituse saanud isikud.

Vastu võetud otsus: Kuulutada välja Aasta Mesiniku valimine augustikuu "Mesinikus". Kandidaadid (koos põhjendusega valiku kohta) tuleb esitada eelnevalt 15. oktoobriks, et neid saaks tutvustada oktoobrikuu "Mesinikus". Kandideerimiseks peab olema kandidaadi nõusolek. Kui esitaja seda ise küsida ei taha, saab ta selleks volitada EMLi tegevjuhti. Esitaja võib jääda soovi korral avalikkuse ees anonüümseks, kuid tema andmed on teada EMLi juhatusel ja tegevjuhile. Kohapeal uusi kandiidaate esitada ei saa.

Otsus: juhatus liikmel Aivo Sildnikul uurida toitlustuse ja majutuse võimalusi (hinnapakumised) ja koos tegevjuhiga koostada eelarve. Tegevjuhil koos mesindusprogrammi juhiga korraldada sügispäevade toitlustusele ja majutusele elektrooniline registreerumine koos teabepäevale registreerumisega.

4. Ülevaade Eesti Mesindusprogrammi I aasta (01.09.2013-31.08.2014) tulemustest ja II aasta tegevuste planeerimisest.

Juhatus esimees Aleksander Kilk andis ülevaate I aasta tulemustest. Aruandega on võimalik tutvuda mesindusprogrammi veebilehel (www.mesindusprogramm.eu) pärast selle kinnitamist juhtkomisjoni koosolekul (alates 12. septembrist 2014).

5. EMLi juhatus tegevusest ja meeskonnatööst, juhatus liikmete osalusest juhatus tegevuse eesmärkide saavutamisel – juhatus tegevuse SWOT.

• Juhatus liikme Anna Aunap tõdes, et kodutöö on kõigil tegemata ja palutud SWOT saatmata. Kuna eelnevate punktide aruteluga on ajakava "lõhki räägitud", siis otsustati, et konstruktiivse arutelu jaoks peavad kõik eelnevalt ikka kodutöö ära tegema.

• Arutelu käigus tõdeti, et EMLi juhatus töö arendamisel on veel arenguruumi, kuid olukord ei ole lootusetu. Pigem tuleb hakata tegema selgitustööd, et kevadel asuks juhatus kandidaate inimesed, kes soovivad kogu hingest EMLi arendada ja julgevad võtta ka vastutust, ning kellel oleks juhtimiseks ja koostööks teiste juhatus liikmetega olemas ka vajalikud eeldused ja oskused.

Arutelu võeti teadmiseks ja juhatus tegevuse teema arutelu jätkub järgmisel koosolekul.

6. Trükiste ettevalmistamisest: Mesiniku kalender 2015 Mesilashaiguste raamat (tõlge), EMLi ülevaate trükise koostamisest eesti, vene ja inglise k.

Vastu võetud otsus: Moodustada kalendri töögrupp koosseisus Aivo Sildnik, Astrid Oolberg, Ülo Lippa, Katrin Linask. Töögrupi juht Aivo Sildnik. Töögrupp esitab kalendri idee (maht lk, piltide arv jne.) 15. septembriks, et tegevjuht saaks võtta hinnapakumised vähemalt kolmelt trükikojalt. Kalendri materjalid peavad olema koostatud hiljemalt 30. septembriks ja üle antud toi-

metamiseks Katrin Linaskile. Kalender peab trükki minema hiljemalt 15. oktoobril ja valmima hiljemalt 30. oktoobriks. Tiraaž otsustakse järgmisel juhatusel koosolekul või eelnevalt e-kirjalises arutelus.

• Mesilashaiguste raamatu kirjastamisprotsessist tegi ülevaate A. Kilk. Töö raamatu ilmumiseks käib aktiivselt juba kevadest. Sõlmitud on leping tõlkijaga, kokkulepped toimetajatega (sisuline ja tehniline töö). Trükkimiseks on võetud hinnapakumised 3-st trükikojast ja valik on tehtud. Orienteeruv ilmumisaeg detsember 2014/ jaanuar 2015.

• Arutelu organisatsiooni puudutava reklaammaterjali vajalikkusest – miks, millal ja millises mahus

Vastu võetud otsus: Tegevjuhil alustada ettevalmistust organisatsioonilase trükise koostamiseks ja moodustada töögrupp (toimetus).

7. EMLi esindaja lähetamine MAK 2014-2020 raames põllumajanduslike investeeringumeetmete väljatöötamise töögrupi koosolekule 29.08.2014.

Vastu võetud otsus: EMLi esindab MAK 2014-2020 raames põllumajanduslike investeeringumeetmete väljatöötamise töögrupi koosolekul 29.08.2014

tegevjuht M. Rosenfeld
8. Kohapeal algatatud küsimused. Tegevjuht algatas arutelu Maamessil 2015 osalemise kohta.

Vastu võetud otsus: EMLi esindus osaleb 2015. aasta Maamessil. Tegevjuhil alustada ettevalmistusega, moodustada tegevusmeeskond ja esitada esialgne tegevuskava järgmisel juhatusel koosolekul.

Tegevjuht algatas arutelu koduleh(t)edest www.mesinikeliit.ee ja www.mesionhea.ee.

Vastu võetud otsus: Juhatusel esimees võtab kodulehtede administraatorilt Martin Rebaselt üle paroolid ja kogu kodulehti puudutava dokumentatsiooni ja edastab selle hiljemalt 30. septembriks uuele administraatorile Ülo Lippale ja tegevjuhile, kes salvestab vajalikud andmed ka EMLi dokumentide registrisse.

• Tegevjuht andis lühiinfo sellest, et kahjuks ei ole Põhja-Eesti EMLi liikmed huvitatud ühisest minemisest Karksi meefestivalile. Mujalt ringkondadest oleks huvilisi, kuid kahjuks mitte nii palju, et saaks bussiga ühiselt minekut organiseerida ja seetõttu jääb see ära. Ise lubas ta kohale minna meefestivali teisel päeval ja algatas arutelu, kuidas ja kas EML toetab kohalikke aktiviste.

Ettepanekud leidsid juhatuse liikmete poolt heakskiidu.

• Aleksander Kilk ütles, et meil on üle andmata veel petitsoon uuele põllumajandusministrile (keskkonnaministrile ja Riigikogule on see üle antud kevadel), ja tegi ettepaneku anda see üle Karksis rahva ees, sest eelinfo kohaselt pidi festivali raames mesinikega kohtuma ka põllumajandusminister Ivri Padar. See ettepanek leidis juhatuse liikmete poolt heakskiidu.

• Tegevjuht tuletas meelde, et on vaja moodustada esindus, kes hakkab aktiivsemalt tegema koostööd Riigikogu Maaelukomisjoniga.

Otsus: kinnitada 4-liikmeline esindus Riigikogu Maaelukomisjoniga koostöö algatamiseks. Määratud isikud: EMLi juhatuse esimees Aleksander Kilk, atesteeritud mesinduskonsulent ja juhatuse liige Aivo Sildnik, petitsooni algataja ja mesinik Maire Valtin, tegevjuht Marianne Rosenfeld

• Järgmine juhatuse koosolek toimub 16. oktoobril 2014 algusega kell 15.00 Tallinnas, EMLi kontoris J.Vilmsi 53G. Koosoleku ettevalmistuse eest vastutab juhatuse liige Anna Aunap.

• Protokoll lühendatud versiooni "Mesinikus" avaldamiseks redigeeris koosoleku protokollija, tegevjuht Marianne Rosenfeld.

MEEPURGISILTIDE TELLIMINE

- Ainult EMLi liikmetele, kel ei ole võlgnevusi
- Kujundust vaata www.mesinikeliit.ee
- Andmed palun teatada hiljemalt 10. septembriks aadressil info@mesinikeliit.ee või kontori telefonil 637 64 93.
- Sildid valmivad septembrikuu jooksul.
- 100 sildi maksumus 8.40 (tellimuse kogus ei ole piiratud). Lisandub postitamistasu; kätte saab ka kontorist.

NATUKE FENOLOOGIAST JA MESINIK-NÕUSTAJA TOIMETAMISTEST

Aivo Sildnik

Mesinikuna

Mesiniku aprillinumbris märkisin, et vahtra õitsemisega algab kevad. Lootusrikas aeg mesinikule, kus õitseb enamik taimeid ja puud, saabuavad rändlinnud ja poegivad loomad. See oli siis aeg, mil minu 30 mesilasperet olid ülimalt hästi talvitunud ja hindasin olukorda väga positiivseks.

Fenoloogid määratlevad suve alguse piiriraja saabumise, rukki loomise ja õunapuude õitsemise lõppemisega. Ja see suve algus ehmatas ikka päris ära, sest mesilasperede hoogne areng pidurdus varsti väga pika jaheda perioodi tõttu. Kui suve hakul tekkis probleem, et talvitunud mesilasperedes oli liiga palju kasutamata talvesööta ning mida sellega peale hakata, siis juuni lõpuks oli mure murtud. Vähemalt mina ei pidanud sel suvel lisasöötmist tegema. See oli periood, mis tundus lootusetuna, sest korjet praktiliselt ei olnud, ja mõnes Eestimaa piirkonnas said tuntud ning uskumatu laulu sõnad paraku tõeks!

Ei pääsenud minagi mesilasperede aktiivsest sülemlemisest, millest Ardi Asten juuniku "Mesinikus" juttu tegi. Tõsi, minu mesilasperedest sülemles ca kolmandik. Osaliselt olin süüdi ikka ise, sest perede hooldamisega jäin hiljaks, no ei suutnud selleks tegevuseks aega planeerida. Tegelikult ikka planeerisin küll, aga loodus minuga ei arvestanud!

Seejärel taas üllatus, sest väga võimas oli mittereeglipärane

aastaaeg – südasuvi. Südasuve iseloomulik algus on pärast jaanipäeva pärna õitsemise ajal, kui ööpäeva keskmine õhutemperatuur on püsivalt üle 15 °C. Valmivad suviõunad ja karumarjad. Neid viimaseid sai küll klientide marjapõõsast napsatud, aga soojakraade jagus sel suvel vist kõigile. Korpustarude katused keerasin neljanda korpuse lisamisel ülalendlaks, ja sellest oli suur abi.

Südasuve vihmaste ja jahedate ilmadega lihtsalt ei esine, ja jääb lootata, et selle suve looduse positiivne üllatus korduks iga suviselt. Paraku lõpeb südasuvi augusti esimesel dekaadil, kui ilmad halvenevad, päev lüheneb ja saabuavad pimedad augustiööd. Ehk siis suvi on lõppemas ja looduses saabunud puulehtede kolletumise algus, esimesed öökülmad (august-september). Vähemalt Tallinna lähistel kask juba kolletab ja nii varast kolletamist ei ole varem täheldanud. Minu kunagine mesinduspraktika juhendaja Mati Toonela õpetas, et mesilaspere peab olema talveks sissesöödetud ajaks, kui kask kollendab. Olen looduses seda fenoloogilist märki alati jälginud, ja loodetavasti aitab mesilaspere elutegevust loodusrütmidega kooskõlastada ka seekord.

Kevadised positiivsed lootused ja juunikuine tagasilöökk said minu mesilas südasuve lõpuks vähemalt rahuldava lõpptulemuse. Oli, mida vurritada, ja avaldusid mitmedki tehnoloogilised kitsaskohad, mis vajavad kiiret lahendamist.

Viimast pean positiivseks seetõttu, et jätkusuutliku mesindamise alus on bioloogiliselt tugev mesilaspere, rikkalik korjebaas ning kaasaegne mesindustehnika. Mesinik on eelkõige operaator, mitte kõrge kvalifikatsiooniga transporttööline. Ja Ardi Asteni firmas valmistatud mesindusseadme võtsin just vahetult enne selle teksti kirjutamist kasutusele. Mis see on, vot seda ei ütle! Vihjeks nii palju, et vaadake www.asten.ee.

Ja siis... taas üllatus. Peakorje lõppes, mida oligi oodata, sest põdrakanepi õitsemise viimane faas näitas selgelt, et saagiaasta on sisuliselt läbi. Ootamatult lõppenud korje tekitas mesilastes aktiivse vargustungi, ja mesilasperede koondamine on hetkel tõsiseks probleemiks. Lisaks herilaste invasioon, kes lausa roheliste mehikeste kombel võõrale maale tungivad! Talvituma läheb vähemalt 40 mesilasperet, aga on tõenäoline, et nii mõnigi nõrgem mesilaspere annekteeritakse. Olen sanktsioonidega osaliselt

Botaanikaaias mesindust propageerimas.

hiljaks jäänud, aga see on pikas ajas taas esmakordne kogemus. Loodus annab, loodus võtab.

Väga arvukat ja häälekat kureparve nägin juba augusti esimesel dekaadil, tänaseks on naabrus pesitsev kurepere kolme pojaga selleks korraks lahkunud. Kadusid nii ootamatult, et nende puudumine hakkab alles nüüd teadvusse jõudma.

Rändlindude kogunemise ja lahkumise, ilmade jähnenemise ja öö pikenenemisega algab sügis. Iseloomulik on puulehtede värvumine, teraviljakoristus ja – oh seda õnne – mesinik on lõpetamas aktiivset hooaega.

Kogenud mesinik teab, et aastad on erinevad, ja tegelikult toimuvad ka looduses pidevad muutused, mille tunnistajateks olime selgi aastal. Teadlased väidavadki, et looduse kevadine ja suvine areng Eesti fenoloogilises kalendris on viimase viiekümne aastaga keskmiselt 2–5 päeva varasemaks nihkunud. Kõige enam on muutunud varakevadiste faaside algusaeg (3–5 päeva dekaadi kohta) ja kõige vähem sügisest faaside algusaeg. Eriti on suurenenud varaste (soojade) kevadete ja suvede hulk.

Jääb loota, et kogeme ka ilusat hilissügist. Periood algab hanede ja luikede suurrändega, enamikul taimedel algab puhke- ja lõpe- ja esimese suure lumega. Mesinik on kokkuvõtet aasta kohta teinud, läheb koolitustele või premeerib end, valmistub näiteks Apimondia külastuseks 2015. aastal.

Nõustajana

Mesinikuna on mõnikord pärast edukat tööpäeva tarukaant väga lihtne kinni lüüa ja mesilast minema marssida,

kuid nõustajana on asi teisem. Tõsi, see on olnud mulle väga huvitav ja vaheldusrikas aeg. Paralleelselt mitmed tegevused ja kiiresti möödunud suvi. Eriti tõised olid juuni- ja juulikuu, mil sai mitmete mesinike mesilaid külastatud. Suuri probleeme ei olnud, seda saab kohe öelda. Aga alati ei ole minu võimuses loodusele vastu seista, ja mitmelgi juhul ei olnud ma heade sõnumite tooja. Nii intensiivset sülemlemist ei ole mina varem kohanud, et pered lausa tühjaks sülemlevad. Kui ikka ainult putukad ja vaha, siis ei ole alati ka mesinik süüdlane.

Seni on põhiline suhtlemine toimunud telefoni kaasabil, seda just operatiivsuse osas. Pea iga päev helistatakse, mõnikord on isegi väga kiired ajad! On hetki, kus EMLi kontoris on kolm telefoni ühel ajal töös. See ei ole siiski tavapärane, aga näitab vajadust teatud info järele. On ju probleemid kiired tulema, eriti mesindusega alustajal mesilasperede hooldamisel. Samuti on tegelikke lahendusi hõlpsam leida, kui saan piisavalt täpsustavaid küsimusi esitada.

Teravamad probleemid, mis on esialgu silma ja kõrva jäänud:

1. Uskumatu, kuid rohkesti on olnud küsimusi mesindussaaduste kvaliteedi osas. Eelkõige probleemid meega, kuigi paljud märkused ei olnud minu arvates päris põhjendatud. Samuti küsimused "teatud" päritolu kärjepõhja osas. Siinkohal olgu märgitud, et need puudutasid n.-ö. kunst-kärjega seonduvat, mitte mesilasvahast valmistatud kärjepõhja. Kunstkärj ja mesilasvahast kärjepõhi on minu jaoks

kaks erinevat asja, sest nende ainete koostis ja sisaldus on oluliselt erinev. Ehk siis teadlik tarbija peaks jälgima hinna ja kvaliteedi suhet!

2. Karude poolt mesinikule tekitatud kahju on üllatavalt suur ja iseloomulik pigem teatud piirkondadele. Nii mõnelgi mesinikul ulatus 2013. aasta tuvastatud kahju tuhandetes eurodesse, kuigi reaalsed kahjud olid veel suuremad. Samas saame loota vaid iseendi aktiivsusele ja heale koostööle Keskkonnaametiga. EMLil on Keskkonnaameti looduskaitses peaspetsialisti Tõnu Talviga kokkulepe, et ta kirjutab kahjude teemal järgmises "Mesinikus". Lisame operatiivse materjali ka EMLi kodulehele. Härra Talvi oli lahkesti nõus osalema ka mesinike sügisestel teabepäevadel, et koos mesinikega edaspidiseks võimalikke lahendeid leida.

3. Arvan, et jätkuvaks probleemiks on varroatoositõrje. Minu jaoks on küsitav Apistani pikaajaline ja korduv kasutamine mesilasperes ainsa tõrjevahendina. Mesinik loodab varasemale positiivsemale kogemusele, ja kindlasti mängib rolli ka teadmatuse, ravimite hind ja nende kättesaadavus. Seda teemat peab kindlasti käsitlema uuel tasandil, ja seda nii mesiniku kui ka meetarbija seisukohalt.

Mis oli positiivset?

Ajakirjanduse aktiivsus

Mitmete väljaannete reportaazid ja ajakirjanikud on tundnud mesinduse ja ka mesinike käekäigu vastu korduvat huvi ja oskavad tänaseks küsida juba päris õigeid küsimusi.

Koostöö

Oleme ka uuendatud ja loonud uusi kontakte. Näiteks 1. juulil osalesime koos Aado Oherdiga Tallinna Loomaaia uue keskkonnahariduskeskuse avamisel. TallinnCity andmetel on asja valminud keskkonnahariduskeskuses eluslooduse ja loovtöö klassid, näitusteeruum, laboratoorium ja 149-kohaline auditoorium. Mitmesugused loodusringid pakuvad tegevust algklassidest kuni gümnaasiumiõpilasteni välja ning koostöös loomaaia spetsialistidega saab läbi viia põnevaid praktikume, õuesõpet või õpilasuurimusi. Lisaks on teemapäevade, filmiõhtute, näituste ja loengute kaudu haridusprogrammidesse võimalik kaasata nii väikelapsi kui peresid, pensionäre ja turiste. Miks siis mitte sellist võimalust aktiivselt kasutada? On ju linnamesindus laiemat eluõigust võitmas. Siinkohal tänud Heiki Männikule, kes seda võimalust oma linnamesila näitel "Mesinikus" pike-malt kajastab.

Koostööd mesinikega soovib teha ka Tallinna Botaanikaaed. 5. juulil toimus seal mee- ja maitsetaimede näitus, kus EMList osalesid mesinikud Andres Tamla, Katrin Oolberg ja mesindusfirma Artocarpus. Endalgi oli huvitav näha korraga nii palju elusuuruses meetaimi, lugeda nende botaanilist kirjeldust ja võimalikku kasutamist. Samas oli põnevaid vestlusi ka hobiaednikega, kellele sain taimede hingeelu osas abiks olla. Kusjuures üllatavalt palju oli noori peresid koos lastega. Siinkohal tänud pere-

kond Lugusele näidistarude kasutata andmise eest.

Esmane oli ikkagi tutvustada näitusekülastajatele erinevaid mesindussaadusi ja mesilasperelutegevust. Kuid peaksime rohkem rõhuma Eesti mesinduse ja Eesti mee väärtustamisele. Kahjuks on teiste riikide mesinikud ja ärimehed seda meie arvelt võõramaise mee kasuks piisavalt hästi teinud, ning mõnes mõttes oleme selle võimaluse neile ise andnud.

Isiklikult oli kõige positiivsem kohtumine üksiku meemesilasega (ilmselgelt kraini rassi) Tallinna kesklinnas (EMLi kontori vahetus läheduses, Lasnamäe kanali alguses). Koos mitme kimalasega noolisisid nad usinasti aialippide vahelt tänavale ulatava vaarika õisi. Nii et, nad lendavad siiski...

Liimipaberist herilasepüünis akna ees.

Kõige üllatavam probleem?

Esialgu ei pannud herilasi nagu täheleegi, aga ühel hetkel oli nende arvukus ootamatult kõrge. Olen nendega seni hästi läbi saanud ja neid suurteks kahjutekitajateks ei pea, aga nüüd on küll mõõt täis. Koos varastest mesilastega ründavad nad nõrgemaid peresid ja sutsavad ennastki. Nii arvukat seltskonda ei ole pikka aega sügisel näinud, aga üks nad valmistuvad uueks hooajaks.

Talvituma jääb ju viljastatud emane – ja milline loomaliik ei tahaks ellu jääda?

Kusjuures mitmedki väikemesinikud on sama probleemiga väga teravalt kokku puutunud. Ajakirjanduses on pakutud herilaste tõrjumiseks korduvalt mitmeid võimalusi, ja üks selleks on ka põhjust. Viidatakse, et tänavu on inimesed herilasmürgile rohkem allergilised kui varasematel aastatel. Samuti võib herilasmürgist põhjustatud allergiahoog olla tugevam kui varasemalt mesilasmürgi vallandatu. Enamikul juhtudel on piisanud allergiavastastest rohuks, mis aitab kergema allergilise reaktsiooni ehk paistetuse korral. Meedias esitatud väidete alusel hakkub Eestis herilase/vaablase mürgi tagajärjel inimesi rohkem kui rästiku-

hammustuse tõttu!

Ja ka mesilas on õigem selliseid probleeme ennetada. Võimalusi on mitmeid, ja üks palju sõltub ka inimese mõttemaailmast. Aianduspoodides müüakse putukamürke, ja need tunduvad tõhusad. Herilasepesade likvideerimiseks kasutatakse nii pesadele pritsitavaid kui söötmürke, millest viimased on väidetavalt efektiivsemad. Söötmürkide kasutamine on ka teistest tõrjemoodustest ohutum, sest herilased ei muutu erinevalt märgtõrjest või füüsilisest pesa eemaldamisest agressiivseks. Ja kui pritsida, siis ikka õhtul, kui kõik kodanikud kodus! Ja otse pesa all ei maksa seista, ka selline soovitus on kirja pandud.

Mida selline keemiline lahendus endaga hiljem kaasa toob, jääb kasutaja enda kogemu-

Pudelist herilasepüümis.

seks. Mina isiklikult ei kasuta. Õigemaks pean juba varakult herilasepesade füüsilist eemaldamist, kuigi alati ei pruugi nende kiiret pesaehitust märgata. Hea ja lihtne on ka püümis, mis kollase-mustatriibulised endasse meelitab. Pika kaelaga pudelisse (kaela osa on soovitatav läbipaistmatuks muuta) lisada kolmandiku ulatuses meelitusvedelikku, milleks siis suhkruid sisaldav siirup, mahl, õlu, meevesi jne. Soovitatakse lisada ka paar supilusikatäit vedelat seepi. Seep vähendab kleepuvust ja soodustab herilaste uppumist siirupisse. Riputada kaldasendis räästa alla või siis puuksa. Vastavaid püüniseid on ka poodides saadaval, kuid nende

valmistamine ei ole keerukas ja neid võiks olla mitmeid.

Sellel fotol on Heiki Kruusalu valmistatud originaal ja tavalisest pudelist tehtud püümis. Mõlemad tegelikult "töötavad".

Lihtne ja ka inimesele ohutu on kasutada liimpüünist, millele saab valmistada, kasutades putukaliimi 'TEMO-O-CID'. Kasutatakse nii aianduses kui ka olmekahjurite püüdmiseks, on asendamatu vahend moodsas biotõrjes. Olmekahjurite püüdmiseks pintseldada veidi liimi kartongile ja asetada kohadesse, kus putukad armastavad käia. Liimil on kärbeste kapsl mõningad atraktiivsed omadused. Liim on kergesti pintseldatav, väga praktiline ja kasutatav kõikjal, kus traditsiooniline kahjuritõrje võib olla ohtlik või isegi keelatud. Pakend: 750 ml.

Fotol on aknale riputatud liimpüünist (Heiki Kruusalu). Kahjuks või õnneks ründasid herilased ka kahjuritõrjespetsialisti mesilasperesid!

Heiki kasutas hädaolukorras rünnatava taru suhtes järgmist meetodit ja oli tulemusega rahul. Ta tõmbas tarudele pak-

kekile ümber (lennuava jäi muidugi välja) ja määris kolmest küljest liimiga. Tulemus: taru küljed said peagi kleepunud herilasi täisi Mesilased lendasid kohe (liimivabast) peauksest sisse, mistõttu nemad ohustatud ei olnud.

Ka korpustaru võrkpõhja all tiirlevad herilased tõmmati liimile! Selleks löikas Heiki sobiva suurusega kartongitüki ja määris liimiga kokku (tagumine osa võiks ulatuda ca 15-20 cm taru alt tagant välja) ja lükkas põhja alla. Tulemus: püümis on herilasi täis.

Mesilamajas kasutas Heiki lisaks akna ette riputatud liimikihiga kilele ka putukalampi. Jällegi oli tulemus väga hea. Herilased on siiski päris tugevad putukad ja elektrilöök neid alati ei tapa!

Heiki käest tasub küsida infot ka soodsa hinnaga liimi ostmise kohta. Kontaktid: 56 279 700; heiki.kruusalu@gmail.com

Tegelikult ei jõua siinkohal kaugeltki kogu suve lahti kirjutada ja üht-teist jääb edaspidiseks.

*Kuldset sügist soovides
Aivo Sildnik Jänedalt*

MESINIKE USKUMATUD SEIKLUSED ROOTSI KUNINGRIIGIS

Ülo Lipa reisikiri

Pühapäev, 11 mai

Kui mesinikud õhtul poole kaheksaks Paldiski Lõunasadamasse jõuavad, ei ole laev veel saabunud. Õige pea ilmneb, et meid Rootsi viiv praam peaks ootama hoopis Põhjasadamasse. Järgneb kiirem ring läbi Paldiski linna, aga võta näpust, laeva pole ka siin. Bussi juurde tulnud ametnik käsib

kokku korjata kõigi ID-kaardid ning kai äärde sõita. Tunnike hiljem tagastatakse meie dokumentid koos laevapääsmetega. Neid uurides selgub, et süsteem, mis Marianne oli kajutikaaslaste kokkusobitamisel teinud, piletitel enam ei kajastu. Kui enamikule reisilistest on magamiskohad siiski olemas, siis minule ja Mariannele kaju-

tikohti märgitud ei ole. Jääb vaid loota, et kusagil koridori peal on ehk mingi tagasihoidlik diivan, kus öö mööda saata.

Kui lootus tänase kuupäeva sees Rootsi poole teele asuda juba kustuma hakkab, ilmub hämarduvast uduvinest vaheldast sorti laev, mille visiirgi on kutsuvalt avatud. Mõnele mõjub selline vaatepilt veidi

kõhedusttekitavalt, eriti arvestades tehnikaga kursis olevate inimeste selgitust, et ilmselt on visiiri ajam rikkis ja sõidabki lahtisega. Arutleme, kas päästepaatides on piisavalt kohti ning kuidas alumiselt tekilt kiiresti välja pääseda. Olles jõudnud teemaga sinnamaale, et kas laev vajub küljeli või läheb põhja, võõr ees, käsib kaameks muutunud Marianne meil wait jääda, kinnitades ühtlasi, et see jääb viimaseks merereisiks.

Järgneva tunni jooksul jälgime rekkade vorimist laeva kõhtu, oodates kannatlikult oma järjekorda. Kui autode rivi otsa saab, lähevad Helle ja Marianne uurima, et millal meid peale lubatakse. "Oh, ma unustasin, et teie tahate ka peale!" kostab paigutust juhendav töötaja ning viimasel hetkel enne aparelli ülestõstmist sõidamegi laeva. Mesinike õppereis Rootsi on alanud.

Bussist väljunud, turnime rekkade vahelt läbi trepini ja ronime viiendale korrusele. Seal korjatakse meie piletid kokku ja asendatakse uutelega, seekord täpselt Marianne näpunäidete järgi ettenähtud kajutikaaslastega. Restoran, kuhu pärast asjade kajutisse paigutamist suundume, asub samuti viiendal tekil. Kuigi tegu on pigem söögisaali kui restoraniga, on pakutav õhtusöök rikkalik ja maitsev.

Esmaspäev, 12 mai

Olles valmis vähemalt kahe-tunniseks hilinemiseks, magame kella kaheksani. Siiski on laev öösel tublisti kihutanud ning meile kinnitatakse, et randumine udusse mattunud Kappelskäri sadamas toimub õigeaegselt. Vaatamata laeva

õisele tugevale kõikumisele merehaigeks keegi ei jäänud, kuid punetavate silmade järgi otsustades olid mitmed reisilised üsna unevaese öö veetnud.

Kell 10 alustame sõitu Mariefredi linnakese poole, et kohtuda meie giidide, Mari-Anni ja Kjell-Williamiga. Kahetunnist sõitu aitavad sisustada Aili ja Tõnis, rääkides mahemesindustest ja sellest, kuidas nemad sellele libedale teele sattusid.

Mariefredis jääb meil aega veidi ringi vaadata, siis saabub rõõmsameelne Mari-Ann oma mehega ning sõit jätkub Hörebackenisse mesinik Thomas Dahli juurde. Kohanimede väljaütlemisega kipub keel üsna sõlme minema, eriti kui rootsipäraselt hääldada, mesiniku oma aga on selge ja arusaadav – Toomas Taal!

Sõidu ajal räägib Mari-Ann, kuidas ta Eestist Rootsi elama sattus, ning tutvustab kiirkorras kohalikku mesindust. Saame teada, et Rootsis on umbes 10 tuhat mesinikku ja kaks mesindusorganisatsiooni, üks neist orienteeritud peamiselt hobi-, teine ametimesinikele ehk suurematele tootjatele. Suur nõudlus on õietolmu järgi, mida müüakse keskmiselt 600 Rootsi krooni kilo, Saksamaale isegi 1000 SEK/kg. Tavaline segameisi maksab umbes 120, kanarbikumesi 200 krooni. Võib müüa ka hulgi, siis jääb hind 45 SEKi kanti. Mesilasperesid pakutakse ka kultuuride tolmeldamiseks, teenuse hind on 60 krooni pere kohta. Soovi korral võib mesilaspere isegi rentida. Mesinik viib taru klienti soovitud kohale, hooldab seda, võtab mee ja pakendab. Olenevalt lepingu tingimus-

test, jääb sellise teenuse hind 20–60 tuhande krooni vahele.

Thomas Dahl elab Örebro lähedal, on Ametimesinike ühingu esimees ja mesindab ca 300 mesilasperega. Peale mesilaste on tal karjamaal hulk väikesekasvulisi Hereforde ja suur sõbralik segavereline koer, kes püüab meile valmis pandud kohvilaualt järjekindla visadusega midagi ka omale napsata.

Thomas tegeleb mee, mesilasemade ja perede tootmisega. Tarude juures jääb silma huvitava konstruktsiooniga põhi, mille esimest lahtikäivat külge saab pöörata kolme asendisse, suunates mesilaste sissepääsu või vajadusel see hoopis sulgeda. Tarukorpustes on raamiõlgade alla kinnitatud hambulised plekiribad, nii püsivad raamid transpordi ajal kindlalt oma kohal. Enamik tarukatuseid on väga kõrge servaga, kattes peaaegu täiesti kaks Ferrari korpust.

Örebro poole edasi sõites satume taluhoovi viivale tupikteele ning seal toimetav hobusekasvataja ja tema perekond jälgivad ootamatuid külalisi hämmeldunud pilgul. Lisahobujõudusid me siiski ei vaja, bussi mootoril on neid piisavalt ning peale paarisajameetrilist tagurdamist pöörame õigele teele.

Kiire poepeatuse järel Örebro jääb ööbimiskohani veel tunnike sõitu. Seda aega aitab sisustada Jüri kokku pandud video möödunudsuvisest ringreisist Eesti mesilates.

Poole üheksaks jõuame Kristinehamnis asuvasse hostellisse. Peaaegu kõikide ruumide seintel on mitmes keeles sildid, mis manitsevad pedantse põhjalikkusega hoidma korda

Foto: Ülo Lippa.

ja puhtust. Mistahes jama eest ähvardab tekitajat viie tuhande kroonine trahv. Et mitte pahandustega hakkama saada, komplekteerime kiiresti väikese huviliste grupi ja läheme linnakesega tutvuma. Paraku ei ole grupp marsruudi suhtes päris ühel meelel, ja sel ajal, kui meie Mirjami ja Markiga bussi juures kaarti uurime, lähevad Jaan ja Katrin edasi, ja kadunud nad ongi. Rännaku alguspunkt hostelist võetud kaardile märgitud, võtab Mark selle oma kätte ning asume teele sooviga jõuda kesklinna. Veerandtunnise jalutuskäigu järel ei taha kaardil kujutatu enam tegelikkusega klappida. Mõningase arupidamise tulemusena selgub, et kui kaart teistpidi kätte võtta, asetub kõik oma kohale.

Tänavatel on inimesi ja autosid vähe, avatud poodi või söögikohta me samuti ei leia. Kõnnitee ääres olevate madalate majade aknad ei ole kardinatega kaetud, ja nii saame jalutades hea ülevaate rootslaste kodude sisustusest. Keskööks jõuame surnuaia juurde, kuhu

minu kaaslased keelduvad keelitamisele vaatamata minemast.

Tagasi hostelisse jõudnud, teeme hilise õhtueine ja vajume väsinult vooditesse.

Teisipäev, 13 mai

Äratuse on kell seitse, seejärel algavad võitlused dušiga. Nimelt sulgub iga minuti järel vee pealvool, mistõttu tuleb regulaarselt kraani nuppu vajutada. Kiire hommikusöögi järel koristame toad, ikka selle viie tuhande kroonise ähvarduse tõttu, ja pakime end taas bussi peale.

Jahe ning sombune ilm on Stellan Karlssoni mesinduspoe külastamiseks sobiv. Vastuvõtjatel on hea meel suure ostjategrupi saabumise üle ning mesinikud ei peta nende ootusi. Kõige vähem aega ringi vaadata on Mari-Annil, tema on meile suureks abiks rootsikeelsete siltide tõlkimisel.

Kui kõik huvilised on oma kauba kätte saanud, palutakse meid ülaakorrusele kohvilauda ja poeomanik räägib lühidalt oma ettevõtmisest. Ürituse lõpetab õnneloos, võitudeks on mesindustarvikud ning pea-

auhind suitsulööts läheb ei kellegi muule, kui Mariannele. Ettepaneku peale koduõue mesitaru panna ta enam väga resoluutselt vastu ei vaidlegi.

Järgmine pikem peatuskoht on suur mesindusfirma, vahel palana põikame läbi ka Laskö lossi juurest, et teha veerandtunnine seljasirutus ja pildistamispaus. Oleme väga korrallikud ja tuleme bussi juurde tagasi 20 minuti pärast. Muidu võiks ju edasi sõita, aga Marianne, kes meile karmi ajalise piirangu andis, jääb tublisti hiljaks.

Edasisi sõidukilomeetreid aitavad sisustada Aili ja Mari-Ann, teemaks nõuded nii tava- kui ka mahemesindusele. Eestiga võrdlust need välja ei kannata, tundub, et meie ametnikud võtavad ka kõige leebemaid soovitusi range korralduse pähe.

Lars Petterssoni firma LP Biodling kahjuks head üldmuljet ei jäta. Õu on räämas ning mitmes kohas seisvate vahajäätmete kastide ümber tiirutavad mesilased. Huvitav, kuidas on lood mesilashai-gustega? Tehnika on muidugi vingene, juba üksnes kärjepõhja valmistamise seadmestik võtab enda alla avara korteri mõõtu põrandapinna.

Vahepeal püüab Marianne ööbimiskohaga ühendust võtta, saamaks teada, kuskoahas võti on. Kuigi valida on mitme numbri vahel, ei vasta neist ükski, ning hakkab tek-kima kahtlus, et peame öö lageda taeva all mööda saatma. Lootuses peavarju saada sõidame edasi Karlstadi, aga kämpingut, kus peaksime ööbima, kuidagi ei leia. Pooletunnine peatus Willise-nimelises kaubanduskeskuses mõjub hästi, bussijuht leiab kaardilt õige tee

ja Marianne on vahepeal ka võtmete osas selgust saanud.

Kämpingusse jõudnud, avaneb meile vaatepilt põllule puistatud kümnetest erineva suurusega putkadest ja haagisuvilatest. Väiksemad putkad on nelja-, suuremad kuuekohalised. Kuna eelnevalt kokku pandud toakaaslaste süsteem läheb taaskord sassi, siis on paigutus järgmine: meeste majad, naiste majad ja segamajad. Kuigi neis suuremates segamajades on mitu eraldi pisikest toakest, kostub paari vanema proua poolt tugevat nurinat. No mida, ei ole (paljast) meest enne näinud või...?

Eelinfo kohaselt peaks puhkekülas olema spordikompleks, minigolf, kanuusõidu võimalus, restoran ja kauplus. Kahjuks on restoran ja kauplus juba suletud, minigolfi ei paista kusagilt ning spordikompleksi ukseks on rootsikeelne silt, mis alloleva kuupäeva järgi otsustades pärineb möödunud aasta augustist. Kolame Markiga veidi ringi, jäädes lõpuks pikemalt lobisema Taalide ja meie giidide juurde. Erinevalt meie neljakohalisest putkast on nende majake varustatud rõdu, duširuumi ja kaasaegse televiisoriga. Tõnis pistab selle DVD-mängijasse plaadi, vaatame kärjepõhjade valmistamist ja kuulame Aili kommentaare. Jätame pererahva magaminekut sättima, mina suundun oma öömaja poole, Mark ja Mirjam järve äärde, ilmselt loodavad kanuud üles leida.

Kolmapäev, 14 mai

Kuna duširuumi meie majakeses ei ole, algab hommik pesemisvõimaluste otsimisega. Peatänava ääres olevast suu-

rest hoonest leiamegi selleks ettenähtud ruumid. Kämpingu poolt pakutav hommikusöök on äärmiselt tagasihoidlik ning kolme inimese eine mahub vabalt keskmist mõõtu taldrükule. Mark on väga sõnaaher ning mälub võileiba piinatud ilmel – ikkagi raske öö seljataga.

Väljasõit veidi viibib, sest Tõnis ei saa DVD-mängijasse pistetud plaati kätte. Kaalumisele tulevad variandid mängija demonteerida või plaat koos aparaadiga kaasa võtta. Pika pusimise peale annab masin plaadi siiski tagasi ja veerand kümme istume bussi, suundudes Dalarna poole. Mari-Anni kinnitusele pidavat tegu olema kõige rootsilikuma piirkonnaga.

Sõidu ajal juhivad vestlust Aili ja Mari-Ann. Mesindustingimused tunduvad Rootsisis olema päris head. Neid, kes toodavad alla tonni mett, ei kanta isegi kuhugi registrisse. Üle selle tuleb oma tegutsemisest teada anda maakonnaavalitsuses. Tunnustamist kui sellist ei ole, kui aga ettevõtte toodab meesegusid ja kreeme, tuleb veterinaarameetiga ühendust võtta, siis teavad aeg-ajalt kontrollimas käia.

Mesiniku juurde hoovi keerama ei mahu, mistõttu buss tuleb jätta teeserva. Ilmselt on nii suure masina maakohas peatumine haruldane sündmus, sest peagi saabuvad kaks suuremat mõõtu puksiiri, valmis osutama abi rikkiläinud sõiduki töökotta vedamisel.

Matts Olsson tegeleb mitme alaga, suvel toimetab 150-perelises mesilas, talvel hooldab ja remondib kaatreid. Ka mitmed meeruumis olevad seadmed on mees oma kätega valmis

teinud. Uurime põhjalikult innovatiivset kärjekaanetisvanni, mis toimib peale mee väljanõrgumist ka kaanetisvaha sulatajana. Mesilasemade vahetusest rääkides kinnitab Matts, et annab peredele uued emad alles siis, kui vana enam hästi muned ei suuda. Tõnis kommenteerib, et tema teeb samamoodi, aga ei räägi seda kellelegi, sest muidu vaadataks teda veidi kummalise pilguga.

Mesilinnud vaadatud, sõidame edasi suuremate lindude juurde. Nimelt on ette nähtud lõuna ja lühike ekskursion jaanalinnufarmis. Pärast sööki tutvustab perenaine farmi. Aedikule keegi väga ligi minna ei julge, 120-kilosed ning üle kahe meetri kõrgused jaanalinnud tunduvad üsna ohtlikud, eriti kui võõraid nähes tiivad sorakile aetakse ja ründepositsioon sisse võetakse.

Teel ööbimiskoha poole põikame läbi Rootsi vanima kiriku juurest, kus teeme reisiseltskonnaga ühise pildi. Edasi sõites püüame sisse saada iidsesse lubjakivikarjääri rajatud amfi-teatrisse. Kahjuks täna etendust ei ole, ja nii peab enamik meist hiiglaslikku süvendisse rajatud kultuuriasutust suletud väravate vahelt piiluma. Mind see variant ei rahulda, otsin sobiva koha, ronin üle plangu ja saan mitmeid suurepäraseid pilte.

Falunis asuvasse motelli jõuame kella üheksaks. Toad on tagasihoidliku sisustusega, see-eest avarad. Õhtuse sektsioonides töö käigus selgub, et rootslased, või no vähemalt meiega kaasas olev esindaja, Eesti kangemat sorti meenapsu eriti ei kannata. Kui esimese lonksu võtab Kjell-William plaskust, siis teise ringi jaoks kallab oma

portsu õllepuudeli korgi sisse sõnades, et kuradi kange on.

Neljapäev, 15 mai

Kuna mesinikud on igati kultuursed inimesed ja eileõhtused tarbitud kogused jäid aruka unerohu piireesse, on kõik hommikul virged ja rõõmsameelsed. Kella üheksaks bussijuure kogunedes toimub lühike päevakava arutelu. Nimelt on Mari-Ann tekitanud üldise huvi teatud kalakonservi vastu, mida kõik tahaksid paar karpikodustele üllatuseks kaasa osta. Teadjamad soovivad seda konservi eriti iseloomuliku lõhna tõttu avada veega täidetud ämbri. Tõsi küll, paljud pidavat karbi sisu pärast avamist söömise asemel minema viskama, nõrgema närvikavaga inimesed viskavad ära ka ämbri.

Ekstreemsed üllatused kodustele jäävad siiski ära, sest kohaliku kaubanduskeskuse külmetist suudame avastada vaid ühe konservi. Praegu polevat veel hooaeg ja kala alles laagerdab.

Täna on tõeliselt ilus ilm ja meil plaan külastada mesinik-ürdikasvatajat Jan Stagemarki. Ootused õppida ära midagi huvitavat mee vääristamiseks on suured, paraku peame veidi pettuma. Ürdipeenarde pindala on väiksem kui siinkirjutaja aiamaalapike, kidurad taimed umbrohuga pooleks ja sortimentki enam kui tagasihoidlik. Läheduses nukrutseb üksik mesipuu, kusagil teises grupis pidavat veel mõnikümmend olema, aga sinna me ei lähe. Mehe jutust selgub, et nii ürdid, oietolmu kui ka suure osa meest ostab ta teistelt mesinikelt. Kuuldes, et enamuse mett pakendatakse 100-grammistesse pur-

kidesse, tekib meil küsimus, et kas mees müüb purke või mett.

Vaatame üle ka osava ärimhe jõe kaldal oleva poekese ning sõidame edasi Uppsala poole. Linnas antakse meile mõned tunnid vaba aega toonitades, et täpselt kell seitse peame olema Uppsala katedraali juures, sest buss tohib seal peatuda vaid üheks minutiks. Soovijad saavad omale linna kaardid, kuhu on märgitud huvitavamad kohad, mida võiks külastada. Evolutsioonimuuseum eelajalooliste skelettide ja muu säärasega tundub põnev, seega suundume väikese grupiga sinna. Kahjuks jõuame kohale napid paar minutit enne sulgemist ja valvelauas istuv neiu soovib meil homme tagasi tulla. See vastus meid ei rahulda ja mõningase nurumise järel lubab näitsik meid veerand tunniks ühte saali, seni kuni ta teise valve alla paneb. Nii saamegi pool tundi uurida mitmesuguseid kummalisi elukaid ja nende skelette, kes on kauges minevikus maa peal ringi tatsanud.

Järgmisena külastame botaanikaaeda, imetledes Rootsipärast kiviktaimlat. Kui Eestis näeb see välja selline, et on üsna palju taimi ja veidi kive, siis Rootsi variant koosneb peamiselt kividest, mille vahel paiknevad üksikud nirud puhmaked.

Uppsala katedraali külastamise järel otsime igaks juhuks üles ka selle koha, kus kell seitse bussi peale minna. Liiklusmärkide järgi pole parkimisajale mingeid piiranguid, vaid töötava mootoriga ei tohi üle minuti seista.

Buss saabub sekundilise täpsusega, keegi pole linna peale ära eksinud ja nii sõidamegi

Kappelskäri sadama poole. Teeremondi tõttu tuleb teha mitmekümne kilomeetrine ring ja bussijuht jälgib murelikul pilgul aina sügavamale vajuvat kütuseosutit. Laeva möllimine sujub kiiresti, ainult et kaldteed mööda tuleb sõita teisele korrusele. Kuigi on oht, et pikk buss jääb põhja peale kinni, seda õnneks ei juhtu.

Kajut on avar ja mugav, aknast paistab hämarduvast merest tõusev täiskuu. Laev stardib paksude tossupilvede saatel. Ilmselt pole mootor enam esimeses noorus ja keegi ei tea, millal see viimaste turtsatuste saatel keset merd üles ütleb.

Reede, 16 mai

Vaatamata sellele, et laev öösel aeg-ajalt rappus nagu vanker kruusateel, on mesinikud hommikul heas tujus. Maitstva eine järel koguneme välistekile imetlema läheneva koduranniku piirjooni. Peamiselt rekkajuhtidest koosnev seltskond vaatab meid veidi imestunult, ilmselt on turismibuss sellel liinil üsna haruldane.

Laev on graafikus ja maale sõidame täpselt viis minutit enne kella üheksat. Esmajärjekorras tuleb leida mõni tankla, juba pikemat aega vaid kütuseaurude abil liikuv buss ähvardab iga hetk seisma jääda. See probleem lahendatud, oleme juba samahästi kui kodus. Esimesed inimesed lähevad maha Pärnu maanteel, Jürist edasi Viljandi poole sõidavad vaid vähesed.

Jääb veel tänada peaorganisaator Mariannet. Minu poolt järgmine reisikiri juba sügisestelt Poola teedelt.

EMLI SUVEPÄEVAD TOIMUSID SEL AASTAL SAAREMAAL

Astronoomiline suvi hakkab kohe-kohe lõppema ja nüüd on õige aeg heita veel kord pilk selja taha. Tore on tõdeda, et hoolimata juulikuisest leitsakust leidis ca 100 mesinikku (kaasa arvatud perekaaslasel) aega ja tahtmist tulla Saaremaale, et viia koos läbi **Eesti Mesinike Liidu 2. suvepäev**. Sel korral oli see siis natuke teisiti – suur osa ajast läbisime teekonda bussiratastel. Üks buss startis varahommikul Lõuna-Eestist, teine Viljandimailt ja võttis peale ka Tallinna-lähiste rahva. Ja nagu ikka bussisõitudel, üllatusi jagus. Kasvõi see, et ühel bussil juhtus tehniline tõrge. Õnneks küll Tallinna Bussijaamas, kus meie koostööpartner meile operatiivselt uue bussi andis. Vähekene närveldust – kas jõuame õigeaegselt praamile ja Aimar Lauge mesilasse või ei. Meil vedas. Praktiliselt koos praamivilega jõudsimme sadamasse ja teekond jätkus õnnelikult üle mere.

Muhu sadamas ootasid meid ees juba 2 kohalikku ja asjatundlikku giidi. Minul tekkis idee: kuna sõidame 2 bussiga ja meie hulgas on ka mittemesinikke (ehk neid, keda huvitab rohkem mee söömine, mitte tarude uudistamine), siis võiks ju ühe bussiga minna otse n.-ö. kultuuritiirule. See mõte tekitas elevust, aga minu õnneks teostus. Aimari juures ära uudistatud, lahkusid 18 inimest väiksema bussiga Muhumaaga põhjalikumalt tutvuma. Suurem buss tõsisemate mesinikega aga suundus Taavi Väli mesilasse ja alles seejärel ka kultuuritama.

Kokku saime jälle ööbimiskohas, milleks oli Saaremaa

Mesinike protsessioon õhtuses Kuressaares. Foto: Urmas Mikk.

Ühisgümnaasiumi mõnus hostel. Toakaaslasel leitud, reiskotid tuppa viidud – ja oligi aeg suunduda ühisele õhtusöögile Saaremaa tuntud tuulik-trahterisse. Oli see alles vaatepilt ka kohalikele, kes vist ei mõistnud, kuhu see sadakond inimest nüüd õhtu hakul küll suundub.

Kui enne sai mesindustemadel aktiivselt arutatud bussis olles, siis nüüd jätkus tööine jutt veel ka õhtusöögilauas. Minul tekkis mõte: millal eesti mesinik küll puhkab ja “aja maha võtab” – vastupidiselt leedu mesinikele, kellel on nii, et kui suvepidu, siis ikka tõeliselt pidu. Aga see on juba teema, mida eestlased ja leedukad peaksid võib-olla hoopis omavahel arutama.

Järgmine päev jätkus juba traditsioonilise suvise teabepäevana, kuid suvepäevade jätkuks viisime seal kõikide osalejate vahel läbi ka küsitluse – ikka EMLi tegevuste täiendamisteks-suuniste saamiseks. Kasutame seda küsimustikku kindlasti mesinike sügispäevadel, et saada veel rohkem vajalikku tagasisidet.

Suurele palavusele vaatamata kuulasid mesinikud loenguid ja päeva lõppedes oli võimalus jälle mesilaid külastada. Kuigi bussirahval olid praamipiletid

broneeritud, otsustas suurema bussi seltskond, et võtame ikka suvepäevadest maksimumi. Mõeldud-tehtud, ja buss suundus kõigepealt mesilasse ja alles seejärel praamile (piletid saime eelnevalt muuta). Kojujõudmine oli see tõttu ajalisel küll vähe hilisem, kuid kõigi näod tundusid olevat rahulolevad.

EMLi suvepäeva jääb osalejatele meenutama kruus mesilaste ja tuulikuga, mille soovijad said endale osta.

Tänu mesindusprogrammi projektijuhile Aivarile ja kõigile saare mesinikele, kes aitasid EMLi suvepäeva toimimisele aktiivselt kaasa. Aitäh Ulvile Põlvamaalt, kes tegeles aktiivselt Lõuna-Eesti rahva kaasamisega. EMLi liikmetelt aga ootan ideid ja ettepanekuid, kuidas korraldada 3. suvepäev, sest kaugel see suvi 2015 ikka on – aeg läheb ju ruttu.

Marianne Rosenfeld
EMLi tegevjuht

Veski trahter. Foto: Urmas Mikk.

Piirkondlike seltside/seltsingute õppe- ja teabepäevad septembris 2014–veebruaries 2015

Õppe- ja teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2013–31.08.2016 kaudu. Osavõtt on tasuta.

Vastavalt koostatud kavale toimuvad 2. programmiaasta I poolaastal järgmised piirkondlikud õppe- ja teabepäevad:

Harjumaa

Jüri Kihelkonna Mesinduse Selts 2. aasta I poolaastal mesindusprogrammist toetatavaid õppe- ja teabepäevi ei korralda.

Keila Aiandus- ja Mesindusseltsi õppe- ja teabepäev
Keilas Ohtu tee 5 II korruse saalis
07.09.2014 kl. 11.30

- Mesilasperede talvitumiseks ettevalmistamine ja varroatoositõrje.

Lektor Arvi Raie

Info: Aivi Jakobson, 51 94 58 76

Tallinna Mesinike Ühistu õppe- ja teabeõhtud
Tallinnas Ehitajate tee 5 VII-315

14.10.2014 kl. 17.30

- Mesila taastamine, suurest kahjust väljatulek.

Lektor Ardi Asten

09.12.2014 kl. 17.30

- Mesilase bioloogia ja mesindamine.

Lektor Aivo Sildnik

10.02.2015 kl. 17.30

- Talvitumisest ja ettevalmistumine uueks hooajaks.

Lektor täpsustamisel

Info: Uku Pihlak, 50 52 736

Hiiumaa

Hiiumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad
Käina kultuurikeskuses Hiiumaal

04.10.2014 kl. 10.00

- Mahemesinduse olemus ja selle arendamise võimalused Hiiumaal.

Lektor Aili Taal

06.12.2014 kl. 10.00

- Põltsamaa mesindusest ja ühistöö loomisest Hiiumaal.

Lektor Ain Seeder

Info: Uku Pihlak, 50 52 736

Ida-Virumaa

Ida-Viru Mummu Selts 2. programmiaasta I poolaastal õppepäevi ei korralda.

EMLi Koolituskeskus korraldab Ida-Virumaa Mesinike Seltsingus õppe- ja teabepäeva (vene keeles)

Hotell Wironia seminariruumis, Jõhvis Rakvere tn. 7

26.10.2014 kl. 11.00

- Haiguste ennetamine ja ravi.

Lektor Hagbard Räis

- Mesila rajamine ja inventar.

Lektor Aivo Sildnik

- Meekvaliteet.

Lektor Anna Aunap

Info: Marianne Rosenfeld, 50 29 006

Jõgevamaa

Põltsamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad
Põltsamaa Kultuurikeskuses Põltsamaal J. Kuperjanovi 1

04.10.2014 kl. 10.00

- Müügikunst. Kuidas edukalt toime tulla müügisituatsioonidega ja mõjutada müügiotsust.

Lektor täpsustamisel

15.11.2014 kl. 10.00

- Mesindussaaduste tootmiskulude optimeerimine.

Lektor täpsustamisel

Info: Ain Seeder, 52 50 204 ja veebis: www.polt-samaamesi.eu

Lääne-Virumaa

Lääne-Virumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad

Roelas Lääne-Virumaal

23.10.2014 kl. 15.00

- Mesindamine tootmismesilas.

Lektor Rein Männiste

07.02.2015 kl. 11.00

- Erinevad varroatoosiravimid ja nende kasutamine.

Lektor Leo Vari

Info: Aili Taal, 50 98 734

Pärnumaa

Pärnumaa Mesinike Seltsingu õppe- ja teabepäev
Pärnus Allika 2A, Pärnu AMSi majas

13.09.2014 kl. 11.00

- Vaha sulatus, raamide sorteerimine jm. tööd.

Lektor Vahur Talimaa

- Mesilaste haiguste ennetamine ja ravi.

Lektor Aleksander Kilk

- Sügistööd mesilas: inventari korrastamine ja ettevalmistus talveks.

Lektor Jorma Õigus

Info: Marianne Rosenfeld, 50 29 006

Raplamaa

Raplamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad
Sermesto OÜ mesilas Habaja alevikus Kose vallas Harjumaal

23.11.2014 kl. 11.00

- Vaha käitlemine ja tooted vahast.

Lektor Sergei Kozlov

Valtu jahimajas Raplamaal

17.01.2015 kl. 11.00

- Mesindussaaduste (õietolmu, suira, taruvaigu) tootmine mesindussaaduste käitlemise nõuete kohaselt.

Lektor Sergei Kozlov

Info: Viktor Reino, 56 56 90 13

Saaremaa

Saare Mesinike Ühingu õppe- ja teabepäev
Kuressaare Täiskasvanute Gümnaasiumis Kuressaares Garnisoni 16

26.10.2014 kl. 10.00

- Toetused mesinikele.

Lektor Kristo Kiiker

- Vaha sulatamine ja vaha kvaliteet.

Lektor Tiina Kiiker

- Ülevaade Mesindusprogramm 2013-2016 tegevustest.

Lektor Aivar Raudmets

Info: Arnold Lokna, 51 48 217

Tartumaa

Elva Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad
Elvas Pargi 34

12.10.2014 kl. 10.00

- Sügisese tööd mesilas. Kärjemajandus korda. Vastused küsimustele.

Lektor Tõnu Hiimäe

08.02.2015 kl. 10.00

- Talvised tööd mesilas. Kuidas tõsta lamavtarus

toodangut. Vastused küsimustele.

Lektor Tõnu Hiimäe

Info: Tõnu Hiimäe, 50 49 020

Tartu Aianduse ja Mesinduse Selts 2. aasta I poolaastal mesindusprogrammist toetatavaid õppepäevasid ei korralda.

Info: Rein Kiiman, 56 45 1150

VALGAMAA

Otepää Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad
Otepää J. Hurda 5 Otepää AMSi majas

19.10.2014 kl. 10.00

- Sügisese tööd mesilas. Kärjemajandus korda. Vastused küsimustele.

Lektor Tõnu Hiimäe

15.02.2015 kl. 10.00

- Talvised tööd mesilas. Kuidas tõsta lamavtarus toodangut. Vastused küsimustele.

Lektor Tõnu Hiimäe

Info: Tõnu Hiimäe, 50 49 020

Viljandimaa

Karksi-Nuia Aianduse ja Mesindusseltsi õppe- ja teabepäev (meefestivali raames)

Karksi valla Kultuurikeskuse I korruse sinises saalis
06.09.2014 kl. 10.30

- Sõnavõtted külalistelt

- Mesindus ja keskkond.

Lektor Antu Rohtla

- Mesilaste haigused.

Lektor Hagbard Räis

- Mee kvaliteet ja meesegud.

Lektor Maire Valtin

- Eesti mesinduse olukorrast ja arengutest täna-homme.

Lektor Aleksander Kilk

Info: Leili Nael, 56 95 87 76, 433 1602; Antu Rohtla, 56 61 26 22

Võrumaa

Võrumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad
Võrus Vabaduse 4

29.11.2014 kl. 11.00

- Mesilaspere bioloogia.

Lektor Tago Holsting

21.02.2015 kl. 11.00

- Kevadised tööd mesilas.

Lektor Ülo Lippa

Info: Mati Urbanik, 52 90 388

Õppepäevade teemade ja lektorite valikus võib ette tulla muudatusi. Muudatustest tuleb ette teatada hiljemalt 2 nädalat enne õppepäeva toimumist Eesti mesindusprogrammi projektijuhile, e-mail: mesindusprogramm@gmail.com või telefon 53 41 40 67.

Muud koolitused (ei saa toetust mesindusprogrammist)

Tallinna Mesinike Ühistu õppe- ja teabeõhtud
Tallinnas Ehitajate tee 5 VII-315

09.09.2014 kl. 17.30

- Kokkuvõtteid möödunud hooajast.

Lektor Uku Pihlak

11.11.2014 kl. 17.30

- Vahasulatamine väikemesinduse tingimustes.

Lektor Vahur Talimaa

13.01.2015 kl. 17.30

- Veel kord mee kvaliteedist.

Lektor täpsustamisel

Info: Uku Pihlak, 50 52 736

Põltsamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev

Põltsamaa Kultuurikeskuses Põltsamaal J.

Kuperjanovi 1

07.02.2015 kl. 10.00

- Teema ja lektor täpsustamisel

Info: Ain Seeder, 52 50 204 ja veebis: www.polt-samaamesi.eu

Raplamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev

Polgu mesilas Lõpemetsa külas Raikküla vallas

Raplamaal

20.09.2014 kl. 11.00

- Sügisesed ja talvised tööd mesilas.

Lektor Ülo Sild

Info: Viktor Reino, 56 56 90 13

MESINDUSHUVILISTE ÕPPERIS POOLAMAALE

22.-28. septembril 2014

Eelmises "Mesinikus" oli info, et õppereisile registreerumine lõpeb 20. augustil. Tegelikult saime hotellidega kokkuleppele, et kohti saab tühistada kuni 15. septembrini, ja seetõttu on võimalus sõidule registreeruda ka sama kuupäevani. Sõidame suure mugava 46-kohalise bussiga, kuid osalejate arvuks oleme maksimaalselt planeerinud 35.

Marsruut Poolas on endiselt Malbork-Torun-Krakow-Zakopane-Varssavi-Augustow. Kõige muu hulgas külastame mesinduskauplust Ketys (Lyson) ja teel Zakopanest Varssavi suunas suurt

mesilat, mida oleks õigem nimetada mesinduskeskuseks. Täpsem reisikava on üleval meie kodulehel www.mesinikeliit.ee

Õppereisi osalustasu alates 390 eurost, millest 75% saab deklareerida tuludeklaratsioonis koolituskuluna, sest EMLi Koolituskeskusel on oma koolituskavale „Mesinik“ Haridus- ja Teadusministeeriumi koolitusluba.

Täpsemat infot küsi EMLi tegevjuhilt telefonil 50 29 006 või e-kirjaga: mesilaspere@gmail.com

Õnnitleme augusti- ja septembrikuu sünnipäevalapsi!

Hans Vinkman	86	29. august	Elmur Pärtel	75	31. august
Allan Astel	83	24. september	Elmar Veermäe	75	29. september
Eduard Alliksoo	82	14. august	Agu Tuvikene	70	5. august
Heino Luts	81	1. august	Rein Rehkli	70	28. august
Arend Jagomann	81	15. september	Aarne Ojasaar	65	14. september
Ülo Pugal	79	22. september	Andres Kivisaar	60	5. august
Aare Pärn	78	15. august	Hillar Ehaste	60	27. august
Rein Kõiva	78	16. august	Sergei Savin	55	20. september
Olev Raid	75	13. august	Olev Meus	50	9. september
Kalju Ojasild	75	18. august			
Ants Tiirmaa	75	20. august			

AASTA MESINIK 2014

Mesinike sügispäevadel, mis toimuvad 1. ja 2. novembril 2014 Jänedal, valime traditsiooniliselt AASTA MESINIKU.

Kõigil on võimalus oma sõna sekka öelda. Selleks esitage kandidaat ja põhjendage, miks just see inimene väärrib sellist tunnustust.

Ärge unustage, et kandidaadil peab olema mesindussektoris oluline roll, ja ta on kas sõna või teoga panustanud mesinduse arengusse. Eriti teretulnud oleks sellise kandidaadi esitamine, kes on saatnud mesinduse heaks korda mõne silmapaistva teo.

Kandidaate saab esitada ainult kirjalikult kuni 15. oktoobrini. Võimalused esitamiseks:

- elektroonne postitus kodulehel www.mesinikeliit.ee alates 15. septembrist
- e-kirjaga mesilaspere@gmail.com
- postiga EMLi aadressil: 10147 Tallinn, Vilmsi 53g, Eesti Mesinike Liit

Ootame vähemalt 10-lauselise põhjendust, miks just see kandidaat peaks saama Aasta Mesinikuks. Kandidaat ei pea olema EMLi liige, kuid kindlasti peab lisama juurde kandidaadi kontaktandmed, sest küsime eelnevalt tema nõusolekut.

Info kandidaatide kohta avaldame oktoobrikuu "Mesinikus". Valimine toimub 1. novembril mesinike sügispäevadel, ja meelepärase kandidaadi poolt saavad hääletada kõik saalisolijad. Aasta Mesinikule paneb auhinna välja Eesti Mesinike Liit.

Täpsemat infot kandidaatide esitamise kohta võib alati küsida EMLi tegevjuhilt telefonil 50 29 006.

MESINIKE TEABEPÄEV PÄRNUS

laupäeval, 13. septembril 2014

Kuna Pärnus ei ole viimastel aastatel mesinike hulgast tulnud nii suurt initsiatiivi, et korraldada õppepäevi või teabeõhtuid, otsustasime EMLi Koolituskeskuse kaudu seda piirkonda veel natukene toetada. Kui me korraldasime kevadel teabepäeva, tuli osalema üle ootuste palju mesinikke – 64 inimest, muu hulgas ka tänu sellele, et jõudsime reklaami eelnevalt Pärnumaa vallalehtede kaudu edastada. Sel korral kahjuks seda teha ei jõudnud. Seetõttu on mul palve lugejatele: andke palun seda infot edasi ka oma naabermesinikule, kes ei ole EMLi liige ja kelle postkasti "Mesinik" lihtsalt ei jõua. Ja eelmisel korral osalejad ei pannud kahjuks oma kontaktandmetesse kirja ei meiliaadresse ega telefoninumbreid ning seetõttu ei saa me neile ka operatiivselt infot edastada.

Teabepäev toimub ikka Pärnu AMSi majas Allika 2A 13. septembril 2014 algusega kell 11.00. Palun kohale tulla natukene varem, et täita ära registreerimisvorm.

Teabepäev toimub Eesti riikliku mesindusprogrammi 2013-2016 raames ja on osalejatele tasuta. Lektoriteks Aleksander Kilk, Vahur Talimaa ja Jorma Õigus.

Kohaletulijatele annan täpsemat infot ka 2015. aasta alguses Pärnus algavate mesinduse ABC kursuste kohta, mis samuti on rahastatud mesindusprogrammi 2013-2016 vahenditest.

Aitäh neile, kes leiavad varem ka aega registreerimiseks kas helistades telefonil 50 29 006 või kirjutades mesilaspere@gmail.com

Marianne Rosenfeld, EMLi tegevjuht

Eesti Mesinike Liidu üldkoosolek

toimub 1. novembril 2014 kell 10.00–12.00

Jänedal Maamajanduse Infokeskuse suures saalis.

Registreerumine alates 9.30

Päevakord

10.00–10.10	Koosoleku avamine, juhataja ja protokollija valimine – <i>juhatuse esimees A.Kilk</i>
10.10–10.15	Päevakorra arutelu ja kinnitamine (<i>valitud koosoleku juhataja</i>)
10.15–10.30	Ülevaade 2014. aasta tegevusest ja majandusnäitajatest – <i>tegevjuht M. Rosenfeld</i>
10.30–11.00	EMLi arengukava arutelu ja kinnitamine – <i>juhatuse esimees A.Kilk</i>
11.00–11.15	Ülevaade 2015. aasta planeeritavatest tegevustest ja rahavoogudest – <i>tegevjuht M. Rosenfeld</i>
11.15–11.40	2015. aasta liikmemaksu arutelu ja kinnitamine
11.40–12.00	Kohal algatatud küsimused – <i>vastavad juhatuse liikmed</i>
12.00	Koosoleku lõpp
12.00–13.00	Lõuna
13.00...	Algab mesinike sügisene teabepäev (samas saalis)

NB! Palun teavitage eelnevalt oma osalemisest. Kui te ei saa ise koosolekule tulla, andke kirjalik volitus inimesele, kes teeb teie eest otsused. Volituse saab saata enne üldkoosoleku toimumist ka digiallkirjaga aadressile: info@mesinikeliit.ee **hiljemalt 31. oktoobriks või anda volitatule kaasa.**

Eelregistreerunud soovijad saavad kiirelt lõunatada – palume oma soovist teatada **hiljemalt 25. oktoobriks** (hind on kooskõlastamisel, jälgige infot meie kodulehel).

Koosoleku toimumise täpsustav info tegevjuhi telefonil 50 29 006, kontoris 63 764 93 või e-kirjaga: mesilaspere@gmail.com

Palume vabandust!

Seletamatul kombel läksid juuni- ja juulikuu sünnipäevade laste sünnikuupäevad eelmises "Mesinikus" segamini. Palume eksimuse pärast vabandust ja heastame süü sellega, et õnnitleme neid kogu südamest tagantjärele veel kord.

"Mesiniku" toimetus

Volli Jänes	85	19. juuni
Leo Allikas	85	13. juuli
Paul Õun	82	29. juuli
Tõnis Muug	81	13. juuli
Edna Kabel	81	28. juuli
Irja Lutsberg	80	8. juuni
Väino Kalk	80	29. juuni
Meeta Jaanman	80	21. juuli
Viivi Sirmas	78	5. juuni
Laine Jakobson	77	5. juuni
Jaan Pruljan	77	25. juuni
Gennadi Torokvei	77	21. juuli
Rein Naarismaa	75	28. juuni
Urve Otsolainen	75	29. juuli
Lembit Kaasik	65	1. juuni
Silva Tamsalu	65	8. juuni
Eha Metsallik	65	18. juuli
Rein Proos	60	19. juuni
Aare Jürgenson	55	3. juuni
Helle Grenzen	50	10. juuli

Püütud hetk Kuressaare teabepäevalt.

Esikaanefoto: Ülo Lippa, tagakaanefoto: Aivo Sildnik

EML ajalehe "Mesinik" järgmine number 5 (85) ilmub oktoobris 2014.

Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J. Vilmsi 53G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: kilk@cc.ttu.ee või linask@neti.ee. EML kontakttelefonid: 52 93 589 (A. Kilk) või 63 764 93 (EML kontor, J.Vilmsi 53G, 10147 Tallinn; teispäeviti ja reedeti kell 10-16).

Mesindusalane teave Internetis: www.mesinikeliit.ee; www.mesindus.ee; www.mesindusprogramm.eu.

Eesti mesinduse arendamist toetab käesoleval ajal Euroopa Liit

"Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2013 – 31.08.2016" kaudu.